

„Чича Горио”, Оноре де Балзак

Алекса Вучковић 2ц

1. Оноре де Балзак - кратка биографија

Оноре де Балзак рођен је у граду Тур, 20. маја 1799., а преминуо је у Паризу, 18. августа 1850. Био је француски романописац који се сматра кључним аутором реализма. Заједнички назив за његова дела је „Људска комедија” која је првобитно планирана са 137 дела, али је од тог броја написано „само” 91 дело. Нека од најзначајнијих дела су и „Евгеније Гранде”, као и „Шагринска кожа”.

2. Извршите локализацију текста - место и време.

Радња у роману се одвија у периоду од краја новембра 1819. до 21. фебруара 1820. године у граду Паризу у Француској. Највећи број догађаја уочава се у пансиону госпође Воке у улици Нев-Сент-Жернејев. Мање важне су и кућа висконтесе де Босеан, као и Јелисејска поља - авенија која води ка свим позориштима и луксузним радњама, једна од данас најпознатијих улица у Паризу. О историјским догађајима тога времена можемо само да наслутимо из реченице „...та два зета, за време царства, нису устезали да примају старца из '93; то је још могло ићи са Бонапратом. Али кад су се вратили Бурбони, стари је почео да смета господину де Рестоу, а јос више банкарју.”. Примећује се утицај Наполеонових освајања, као и француске револуције. Из датог цитата видимо повратак династије Бурбона који је окарактерисан материјалистичким идеалима у тој мери да се људи мере више новцем него чиновима. Људи постају себични, хладни безосећајни, све се врти око новца.

3. Одреди ширу и ужу тему романа и, на основу тога, одреди тип романа.

Уже теме романа су пропаст оца који је безусловно волео своје ћерке и жеља сирмоашног студента да успе у виском друштву, а шира је париско друштво почетком 19. века и њихова тежња ка моћи и богатству. Роман је сложен, има више типова од којих је најзначајнији тип карактера, али роман је и друштвеног, љубавног као и криминалистичког типа.

4. Чича Горио - анализа лика.

Жан Жоашен Горио био је обичан радник у фабрици сувога теста. Он је био човек који је имао способности да тргује са житарицама и због тога је стекао много новца. Био је стрпљив, вредан предузимљив, истрајан и брз у извршавању својих планова. Након што му је жена умрла после 7 година брака он остаје сам са две ћерке којима ће посветити остатак свог живота. Са обзиром да је имао пуно новца Горио је могао да испуни сваку жељу својих ћерки. Он је задовољавао сваку ћуд своје деце, притом не трошећи ни пару на себе. Овакво понашање имаће велике последице у будућем животу. Горио је **мономан**, једина ствар о којој он размишља су његове ћерке.

Горио се након удаје његових ћерки сели у пансион госпође Воке да би био ближе ћеркама. Он првобитно плаћа већу суму за смештај, а затим све мању и мању јер му његове ћерке изискују све више новаца. Међутим све се закомпликује када његови зетови забрањују њиховим женама да виђају њиховог оца. Горио се повлачи у себе и као да је изгубио сваку радост у животу он постаје монотона машина и полако као да пада у хибернацију. На почетку он ужива поштовање осталих укућана али временом губи то поштовање и добија надимак чича Горио. Овоме доприноси то што му ћерке тајно долазе тако да сви помишљају да Горио плаћа за женско друштво. Овај јунак је потпуно занемарен све до

тренутка када Растињак упознаје госпођицу де Ресто и обавештава остале укућане да је то стварно ћерка господина Гориа. У том тренутку оживљава лик Гориа који креће да бунца и који се буди на помен његових ћерки. Горио ће после овога бити привржен Растињаку који је очаран лепотом прво једне, а затим и друге ћерке чича Гориа, госпођом Ниженсен. Једина ствар до које је Гориу стало је срећа његових ћерки и он је спреман да се одрекне свега што има да би задовољио потребе својих размажених ћерки којима су мужеви ускратили новац и лишили их уживања у браку.

Грофица де Ресто и њена сестра бароница искоришћавале су оца јер су им њихови мужеви ускратили новац на тоалету. Горио је био заслепљен прекомерном очинском љубављу и продавао је и последње ствари које су му остале само да би задовољио потребе својих ћерки. Међутим њима је увек требало још. Накит, хаљине, па чак и стан за састајање са љубавником нису били довољни. Чак и када је био на самрти, Горио одлази до зеленаша да би продао есцајг, последњу ствар од вредности коју он поседује.

Међутим у тренутку када остаје без новца и на самрти, Гориу не долази ни једна ћерка. Он схвата да се обистинило оно чега се бојао последњих 10 година али и даље се нада да га ћерке неће оставити да умре сам. У таквом тренутку Горио схвата да новац не може купити љубав. Каје се због тога што је размазио ћерке и жртвовао се за њих у сваком тренутку.

5. Ежен де Растињак - анализа лика.

Растињак потиче из сиромашне породице са југа Француске и долази у Париз првенствено како би се школовао али и са потајном жељом да постане члан високог друштва. „Његов отац, његова мајка, његове две сестре, његова два брата и једна тетка ције се све имаће састојало из неколико пензија живели су на маломе добру Растињакових.” Растињак долази из велике радничке породице која скромно али лепо живи. Он је интелигентан, моралан и штедљив, знао је вредност новца.

Еженова тетка, госпођа де Марсијак познавала је и најугледније представнике аристократије и успела је да му обезбеди улазницу у високо друштво, писмо висконтеси де Босеан. Растињак је спремно дочекао позив на бал висконтесе и успео је да се покаже у том друштву као и да међу свим тим прелепим женама одабере грофицу де Ресто, чија га је лепота напросто очарала. Он одлучује да посети госпођу де Ресто али бива разочаран спознајом да њено срце припада њеном љубавнику Максиму де Трају. Међутим не успева да се допадне ни господину де Ресто. Збуњени Растињак не знајући везу „чича Гориа” са грофицом помиње Гориа и доживљава строго негодовање код породице де Ресто и затварају му се врата ка овој кући. Искусивши непријатност, он одлази право код госпође де Босеан где сазнаје невероватну истину, грофица де Ресто је ћерка чича Гориа. Ово сазнање дели са осталим укућанима и стаје на страну Гориа који се буди на помен његових ћерки.

Висконтеса објашњава Растињаку да неће успети ако буде био поштен. „...поступајте са тим светом како зашлужује. Ударајте без сажалења и свет ће вас се бојати.” Она му говори да не сме изражавати осећања, да не сме веровати другоме, да мора хладно и себично поступати са људима. Висконтеса де Босеан узима Растињака под своје окриље и даје му за право да користи њено име како би доспео у слојеве високог друштва. Она му говори и да је госпођица Ниженсен права прилика за њега и Растињак одлучује да искористи ту шансу и приближи се бароници.

Схвативши из сусрета са госпођом де Ресто да сваки сусрет у високом друштву изискује незанемарљиву количину новца и времена Растињак пише писмо породици у којем тражи да му пошаљу још новца. Од овог тренутка Растињаков карактер се полако мења. Скро-

ман и дисциплинован дечак знајући у каквој беди његова породица живи усуђује се да тражи новац од мајке и сестара знајући да га оне неизмерно воле и да ће се одрећи свега само да би му тај новац послале. Када је примио писма у исти мах је претрнуо од радости и задрхтао од ужаса. Растињак је толико желео да се инфилтрира у високо друштво да му је његова себичност дозвољавала игру са осећањима његових ближњих. Писац ставља Растињака пред разна искушења и помно прати развој његовог карактера кроз бројне препреке.

Након што се Ежен одлучио да покуша код госпође Ниженсен, Вотрен за њега има других планова. Увидевши са каквом храброшћу се одликује Растињакм, Вотрен му излаже свој мрачни план. Све што тражи од Растињака је да се ожени гђицом Тајфер, чијег ће брата његови људи убити и она ће постати једна од најбогатијих грађанки Париза. Једино што је Ежен требао да учини је се ожени гђицом Тајфер, а потом да њеним великим миразом исплати део Вотрену. Такође као и висконтеса де Босеан, Вотрен је Растињаку предочио особине друштва у којем живимо. Објаснио му је да као судија неће далеко догурати и да је једини начин да постане нешто у овом друштву да почини овакав гнусан злочин. Међутим ово је за Ежена био превелики залог. Иако се у критичним ситуацијама доста колебао, Ежена је ипак одржавала љубав баронице Ниженсен и успео је да се отргне злој намери Вотрена.

Током целе приче Растињак је ту да из личног угла посматра пропадање Гориа током времена. Младић искрено саосећа за старцем и једини разуме и подржава безусловну очинску љубав. Када Горио продаје и последњу ствар да би помогао ћерки, Ежен остаје уз њега и продаје све што има само да би помогао остављеном старцу на самрти. Ћерке чича Гориа не долазе чак ни на његову сахрану већ само шаљу празне кочије што би могло симболисати празно срце. Два студента посматрају стравичан приказ - оца које су ћерке оставиле да умре у самоћи. У том тренутку расплета студенти шватају изопаченост друштва у коме живе. Последња Растињакова реченица „Сад је на нас двоје ред.“ указује на то да је он свестан како се треба односити према том себичном и охолном друштву и спреман је да такорећи учини све што је у његовој моћи да постане део високог париског друштва. Растињак се значајно променио од почетка, његов морал је избледео и његов систем вредности је неповратно измењен. Он схвата да поштен човек не може успети у таквом окружењу и да су Вотрен и висконтеса од почетка били у праву.

6. Балзаков реализам.

Балзак се у својим делима значајно бавио људским личностима свог доба. Ликове је сагледавао из више углова. Сви његови ликови су изразито сложени, са различитим мотивима, идејама, жељама, погледима на свет. У самом „Чича Гориу“ приказао је друштвена правила и идеале у тадашњем Паризу, за које се не може рећи да се толико разликују од данашњих.